

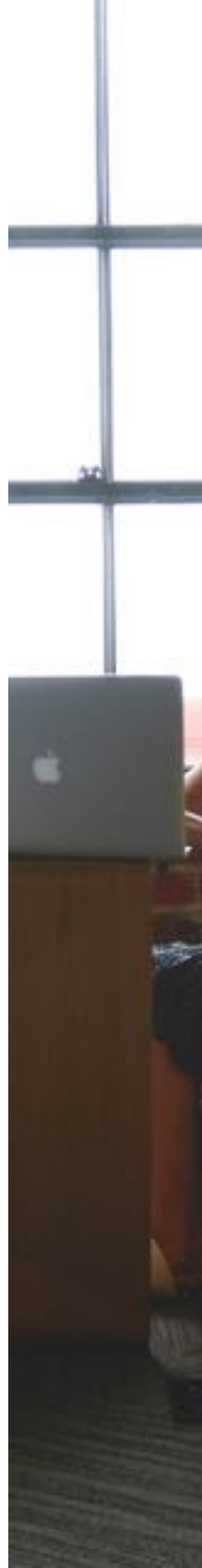
Statusrapport

Digital Mognad i Offentlig Sektor

2020

Sammanfattning

- Den digitala mognaden inom offentlig sektor i Sverige är 47%. Detta utgör en ökning med sex procentenheter under det senaste året.
- Ökningen är särskilt stark inom digital förmåga, med en ökning av sex procentenheter, jämfört med digitalt arv som uppvisar en ökning av fyra procentenheter.
- Denna utveckling tyder på att offentlig sektor arbetar målinriktat med digitalisering och med att skapa förutsättningar för att öka nyttan med digitalisering, helt i linje med Regeringens målsättning.
- Samtidigt visar utvecklingen på ett strategiskt val där man fortfarande prioriterar förmåga framför arv, en strategi som enligt forskningen är behäftad med betydande risker.
- En fördjupad analys av kommunala förvaltningars olika mognadsnivåer visar på en betydande variation mellan olika förvaltningar i termer av digital mognad.
- En fördjupad analys mellan kommuner visar på tydliga samband i termer av betydelsen av geografisk placering, storlek, finansiella faktorer och politisk ledning för nivån av digital mognad.

Om Digital Förvaltning

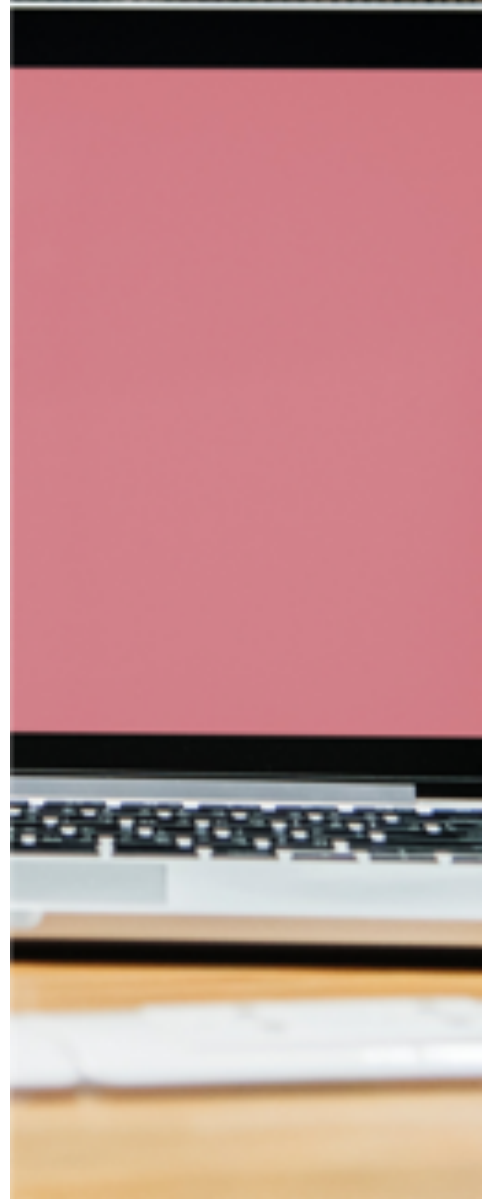
Digital Förvaltning är ett forskningskonsortium inom ramen för Swedish Center for Digital Innovation. Målsättningen är att stödja offentlig sektor i strävan efter ändamålsenlig digitalisering. Sättet detta görs är att bedriva tillämpad forskning i nära samarbete med offentliga aktörer. Genom forskningen skapas möjligheten för bättre, evidensbaserade beslut.

Som ett led i forskningen har konsortiet, på uppdrag av Regeringskansliet, tagit fram en modell för att mäta och följa upp digital mognad i offentlig sektor. Genom att sammanställa faktorer som i forskningen bevisats värdefulla för organisationers förmåga att realisera nytta med digitalisering är DiMiOS den första evidensbaserade modellen för att mäta och följa upp digital mognad.

Målsättningen är att genom att offentliga organisationer mäter och följer upp sin mognad kan man stärka förmågan att lära av varandra. På det sättet skapar DiMiOS förutsättningar för ändamålsenlig digitalisering.

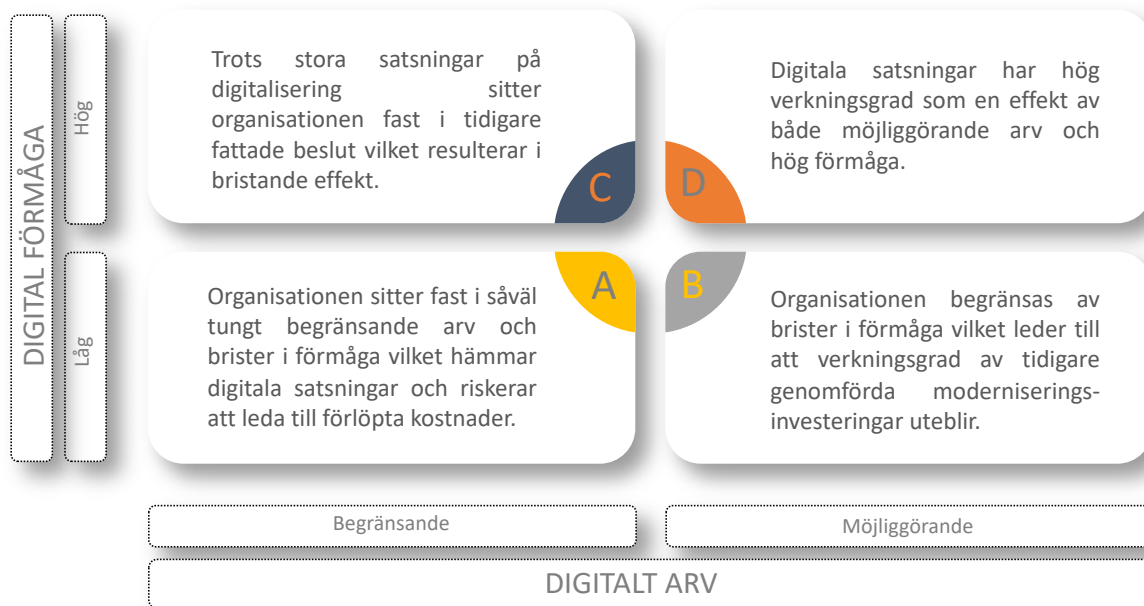
Om Swedish Center for Digital Innovation

Swedish Center for Digital Innovation (SCDI) är ett strategiskt initiativ från Göteborgs universitet, Handelshögskolan i Stockholm samt Umeå universitet där man samarbetar kring forskning, utbildning och samverkan för digital innovation. Målsättningen är att stärka Svenska organisationers digitala förmåga genom excellent forskning. För vidare information, se www.scdi.se.

Studiens metod

DiMiOS har sedan 2018 använts av över 100 organisationer inom offentlig sektor. Sammanlagt har fler än 4 000 respondenter deltagit i den pågående studien. Av dessa ingår resultatet från mätningen av 29 organisationer i underlaget för denna statusrapport (1 324 respondenter). Studien bygger på den metod för mätning av digital mognad som togs fram av forskare vid Göteborgs universitet på uppdrag av Regeringskansliet under 2017, och som kontinuerligt vidareutvecklas i linje med forskningens framsteg.

Figur 1. Översikt av DiMiOS.

Digital mognad är organisationens förmåga att tillgodogöra sig nyttorna med digitalisering. Detta mäts genom en positionering i två dimensioner, digital förmåga och digitalt arv. För vidare information om den underliggande modellen, se Vitbok DiMiOS via www.digitalforvaltning.se/rapporter.

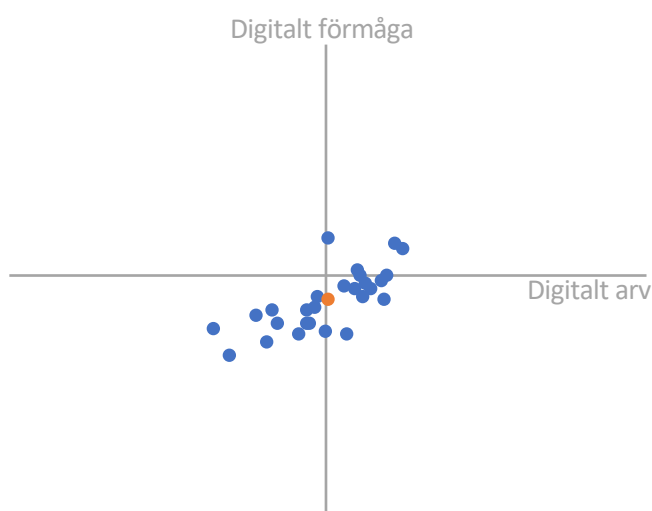
29

Antal organisationer som ingår i den aktuella mätperioden.

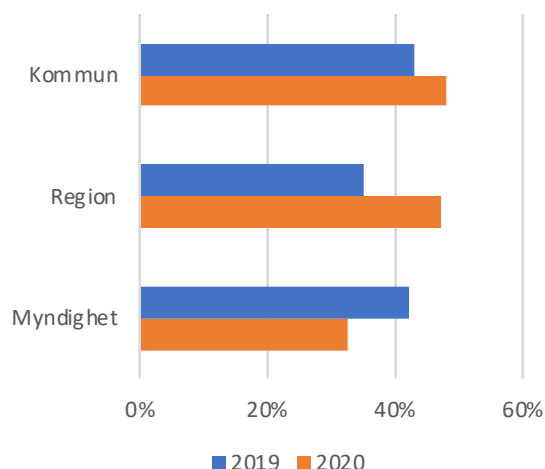
Tilltagande digital mognad

Den aktuella nivån av digital mognad i Sverige är 47%. Med andra ord saknas fortfarande en bred uppsättning av de förutsättningar som krävs för att leva upp till regeringens högt ställda mål om att bli bäst i världen på att dra nytta ur digitalisering. Samtidigt visar jämförelse med föregående år på en betydande förbättring avseende digital mognad. En ökning med 6 procentenheter från föregående 41%. Denna utveckling ses som mycket lovande.

Vidare ses riktningen av ökningen som särskilt viktig. Det är tydligt att tidigare tendens att ignorera det digitala arvet till delar verkar ha brutits, även fast den mest betydande ökningen är relaterad till digital förmåga. Sektorsmässigt är ökningen av mognad i kommunsektorn den enda förändring som är statistiskt säkerställd.

Figur 2. Fördelning av organisationer

Figur 3. Sektorsöversikt

Prioriterade områden

Studien visar att den främsta ökningen av ingående områden återfinns inom effektivitet. Med andra ord har organisationerna arbetat med att stärka förutsättningarna för en effektiv förvaltning och utveckling. Ökningen inom innovation och balansering är dock mindre, och för ändamålsenlig digitalisering behöver dessa (liksom områdena kring digitalt arv) prioriteras framgent.

47%

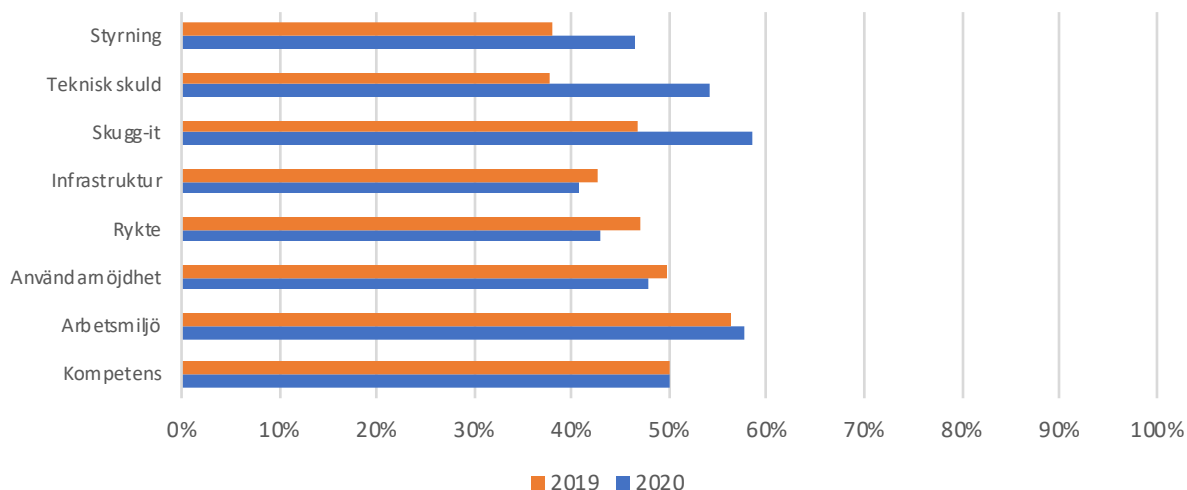
Grad av digital mognad i offentlig sektor

Figur 4. Spindeldiagram över områden

Digitalt arv

Det digitala arvet är givet årets ökning rakt i brytpunkten mellan begränsande och möjliggörande för digitalisering (50%). Den mest markanta ökningen ses inom Teknisk skuld, Skugg-it och Styrning. De faktorer som i dagsläget uppnått möjliggörandestatus är Skugg IT, Arbetsmiljö och Teknisk skuld.

Figur 5. Mognad per faktor Digitalt arv.

Samtidigt ser vi tre faktorer, Infrastruktur, Rykte och Användarnöjdhet som uppvisar en försämring jämfört med föregående år. Denna utveckling ses som oroväckande, och skapar följdproblem för organisationernas digitalisering. Samtliga av dessa faktorer är i dagsläget begränsande.

De skillnader som framträder mellan de tre sektorerna som mätts visar att den tekniska aspekten av arvet är särskilt utmanande för myndigheter och regioner. Detta resulterar i att vi kan förvänta oss att se fortsatt eftersatt digital mognad innan dessa typer av organisationer gör upp med sitt digitala arv och moderniserar sin underliggande infrastruktur.

I pågående forskning vid bl.a. Sundsvalls kommun arbetar forskningskonsortiet med att utveckla metoder för att bättre styra det digitala arvet. Resultaten kommuniceras kontinuerligt via konsortiets hemsida.

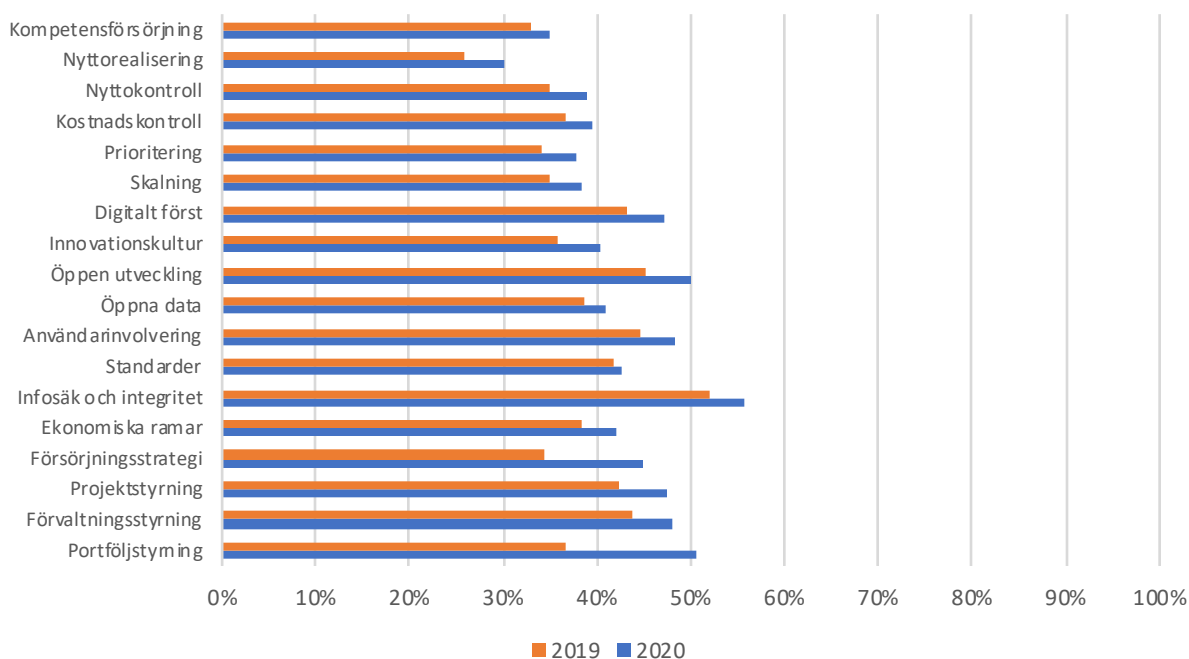

50%

Grad av digitalt arv i offentlig sektor

Digital förmåga

Den digitala förmågan är i dagsläget 45%, en ökning med 6% från föregående år. Ökningen är konsekvent över samtliga faktorer, men två faktorer står ut. Vi ser en markant ökning med 14 procentenheter i Portföljstyrning och en ökning med 11 procentenheter i Försörjningsstrategi. Ökningen är mest betydande för faktorer inom kategorin effektivitet, med en betydligt lägre ökning i förmågor kring innovation och balansering.

Figur 6. Mognad per faktor Digital förmåga.

Nyttorealiserings och Kompetensförsörjning är fortfarande de faktorer som är svagast, följt av Prioritering, Skalning och Försörjningsstrategi. Ur detta drar vi slutsatsen att offentlig sektors digitaliseringsarbete har fokuserat på att skapa nödvändiga förutsättningar för effektivitet, samt att vidare insatser krävs särskilt kring innovation och balansering. Tidigare forskning liksom SKRs strategi "Utveckling i en digital tid" är tydlig med att påpeka vikten av en balansering av effektivitet och innovation i relation till digitalisering.

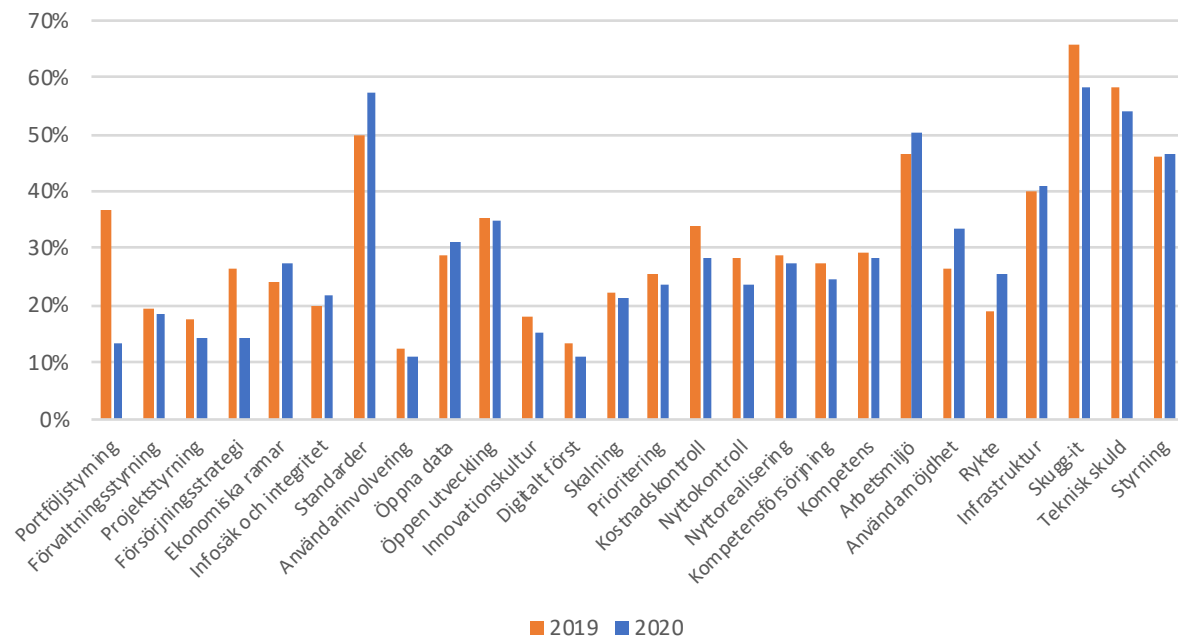
45%

Grad av digital förmåga i offentlig sektor

Kunskapsluckor

Parallellt med att mäta nivå av digital mognad samlar DIMIOS in statistik kring vilka frågor respondenterna saknar förutsättningar att svara på. Det kan röra sig om att de saknar inblick i t.ex. hur portföljstyrningen ser ut i organisationen, eller att de helt enkelt inte förstår vad portföljstyrning är. För att rätt förutsättningar skall vara på plats krävs det att individer involverade i eller utsatta för styrningen av digitala initiativ har en god insikt i vad dessa förutsättningar är samt vad nuvarande status är.

Figur 7. Frekvens svar med "Vet ej".

I figur 7 presenteras en översikt av vilka frågor som respondenterna svarade "Vet ej" på. Som framgår är frågor avseende teknik i det digital arvet överrepresenterade, med en majoritet av respondenterna osäkra på nivån av Skugg-it och Teknisk skuld. Även Standarder uppvisar en relativt hög grad av osäkerhet. Samtidigt ser vi att andelen Vet ej-svar minskat från föregående år, särskilt utmärkande i Portföljhantering och Försörjningsstrategi, vilket även är de faktorer inom digital förmåga där vi ser starkast utveckling. Denna utveckling och relationen mellan Vet ej-svar och förändringar i mognadsnivå kommer utredas i vidare forskning.

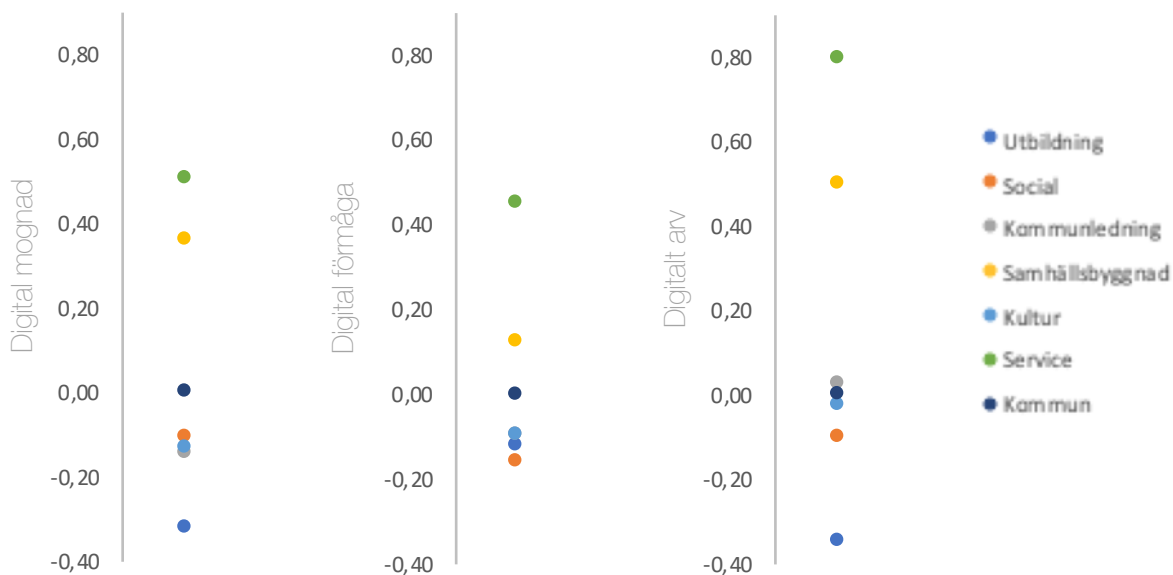
29%

Grad av "Vet ej"
i offentlig sektor

Fördjupning: Kommunal förvaltningsanalys

Givet en av de tidigare uppdateringarna av DiMiOS finns nu möjligheten att mäta skillnaden i digital mognad i organisationens olika delar. Som väntat uppvisar organisationerna en betydande intern variation, vilket skapar underlag för mer riktade satsningar. Spannet av skillnaden i mognad mellan kommuner och deras förvaltningar är 23 procentenheter. Figur 8 visar ett urval av förvaltningar inom kommuner och hur de skiljer sig åt från sina respektive kommuners mognadsnivå.

Figur 8. Skillnader i mognadsnivåer (skala 1-6) per förvaltning jämfört med respektive kommuns nivå.

Analysen visar att utbildningsförvaltningar utmärker sig genom att ha den lägsta relativa mognaden, till stor del en effekt av att dessa förvaltningar upplever det digitala arvet som särskilt begränsande. Samtidigt ser vi att Service- och Samhällsbyggnadsförvaltningar uppvisar den högsta relativa digitala mognaden.

En första analys av dessa resultat pekat på att upplevelsen av att man begränsas av det digitala arvet är beroende av förvaltningens förändringstryck kring digitalisering. Utbildnings- och även Socialförvaltningar ses här som mer utsatta för förändringar i form av nya externa förväntningar än t.ex. Serviceförvaltningar. Detta kommer analyseras vidare forskningsmässigt.

23

Spannet av mognad i kommunala
förvaltningar (procentenheter)

Rekommendationer

Som ett led i forskningen har vi tagit fram en uppsättning rekommendationer ur den genomförda analysen. Dessa rekommendationer är generella, och bör ses som utgångspunkt för ledningsdialog snarare än direkta ingångar för handling. De bygger på det framkomna snittet av organisationernas digitala mognad, och är därmed inte verksamhetsspecifika.

Organisationer inom offentlig sektor bör:

- Inventera och analysera brister i existerande styrning för att föreslå och implementera reviderad styrning som ej motverkar digitalisering.
- Fokusera på att identifiera brister i existerande digitalt arv som begränsar hemtagningen av nyttan av nya digitala initiativ.
- Säkerställ en ändamålsenlig balans mellan initiativ riktade mot digital förmåga kontra digitalt arv.
- Skapa en tydlig översikt av aktuella initiativ avseende om dessa är inriktade mot effektivitet eller innovation, samt om de är av operativ- eller strategisk art.
- Säkerställ en ändamålsenlig balans mellan initiativ riktade mot innovation och effektivitet och följ upp framsteg.
- Komplettera existerande internt orienterade initiativ med externt orienterade, där användare i ett tidigt skede bjuds in att vara delaktiga i design.
- Genomför riktad utbildning kring de förutsättningar som krävs för att säkerställa ändamålsenlig digitalisering.
- Mät och följ upp digital mognad samt lär av andra genom att både dela och ta del av andras lärdomar.

Kommande analyser

Forskningen kommer fortlöpa och närmast enligt plan ligger en analys av demografiska faktorer påverkan på digital mognad. Vi kommer titta på mönster i datan för storlek, politisk majoritet, finansiellt resultat, geografiskt område et cetera för att kunna uttala oss mer specifikt för t.ex. olika typer av kommuner. Parallellt med detta fortsätter arbetet med att ta fram nya metoder för styrning inom offentliga organisationer, närmast med framtagningen av en metod för hantering av det digitala arvet.

 SCDI

Om verktyget

DiMiOS är ett verktyg framtaget för att mäta och följa upp digital mognad i offentlig sektor. Framtagningen har skett inom ramen för ett forskningsprojekt initierat av Regeringskansliet och genomförts av forskare vid Swedish Center for Digital Innovation. Verktyget lanserades under hösten 2018 och finns tillgängligt via www.digitalforvaltning.se. I dagsläget har ett 100-tal organisationer använt verktyget för att mäta sin digitala mognad.

Målsättningen är att skapa ett faktabaserat underlag för att stödja beslutsfattande för ändamålsenlig digitalisering i offentlig sektor. För att skapa detta har forskningen identifierat återkommande faktorer och förutsättningar för att lyckas få nyttan av digitalisering. DiMiOS mäter och följer upp dessa förutsättningar snarare än effekterna av digitalisering.

Forskningskonsortiet publicerar årliga statusrapporter på basis av den data som kommer in, parallellt med att man arbetar med vidare forskning för att skapa en bättre förståelse kring digitala strategier inom offentlig förvaltning.

För vidare info och kontakt:

Forskningskonsortiet
Digital Förvaltning
Swedish Center for Digital Innovation
www.digitalforvaltning.se
www.scdi.se

